

ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY
ZO PODORLICKO ČESKÁ TŘEBOVÁ

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016

www.csop-podorlicko.org

www.facebook.com/podorlicko

OBSAH

Kdo jsme	2
Členská základna	2
Spolková činnost	2
Terénní práce	3
Ekocentrum Podorlicko	6
Některé akce v ekocentru	9
Naučné stezky	11
Web www.csop-podorlicko.org	13
Kontakty pro rok 2017	14
Hospodaření v roce 2016	15
Poděkování	16

KDO JSME

Český svaz ochránců přírody je organizace, jejíž členy spojuje aktivní zájem o přírodu a životní prostředí. Naším cílem je ochrana a obnova přírody, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života. Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Podorlicko v České Třebové pracuje od roku 1981. Zázemí máme v prostorách budovy ekocentra Podorlicko, ale řadu svých aktivit provádíme v terénu.

K terénním ochrannářským činnostem patří péče o vstavačovou louku, mapování ohrožených rostlin a hub, záchrana obojživelníků a provoz a úklid naučných stezek. Kromě těchto aktivit se členové organizace věnují také osvětové činnosti pro školy i veřejnost.

ČLENSKÁ ZÁKLADNA

V roce 2016 měla ZO ČSOP Podorlicko 29 členů.

Výbor organizace pracoval ve složení: Hana Grundová, Jolana Zelená, Jiří Grund, Marta Heptnerová, Marie Zajíčková, Jana Poláková a Vít Bednář.

Výbor ZO ČSOP Podorlicko se v roce 2016 sešel na schůzi celkem 5x a členové projednávali záležitosti, které se týkaly připravovaných akcí. Celkem připravil výbor také 12 projektů do grantových řízení. Jednal se zástupci obcí v souvislosti se záchranným transferem obojživelníků, zajištěním údržby naučných stezek a také úprav a údržby budovy ekocentra.

SPOLKOVÁ ČINNOST

Členové ZO ČSOP Podorlicko se v roce 2016 pravidelně potkávali na akcích jako organizátoři nebo účastníci. Svou aktivitou zajistili 21 akcí pro veřejnost a jako spoluorganizátoři se podíleli na akci Den Země. Terénní činnost členů se zaměřila na záchranný transfer obojživelníků, mapování ohrožených druhů rostlin a hub a také na péči o významné lokality.

Členové se sešli na 2 členských schůzích. Na jarní výroční schůzi byl připraven plán činnosti, bylo zvoleno téma fotografické soutěže a bylo projednáno organizační zajištění jarního transferu obojživelníků u Přívratských rybníků. Předvánoční členská schůze schválila přípravu projektů pro dotace v roce 2017. Mimo členských schůzí se členové ZO ČSOP sešli v srpnu na úklidové garden party u ekocentra.

TERÉNNÍ PRÁCE

Transfer obojživelníků v lokalitě Přívrát

Již po jedenácté se v roce 2016 konal záchranný transfer obojživelníků v lokalitě Přívratských rybníků. Tento rok byl jiný především jednáním s úředníky z Pardubického kraje a vyznačuje se posunem v přípravě trvalého řešení aktuální situace.

Kromě roku 2014 provádíme transfery od roku 2004. Za celou tu dobu bylo přeneseno přes 80 000 obojživelníků. V roce 2016 to bylo 7 279 jedinců 8 druhů.

K zajištění dobrovolníků bylo využito kontaktů z minulých let a dalších dobrovolníků, kteří se v průběhu roku přihlásili. Celkem se účastnilo 39 dobrovolníků z řad ZO ČSOP Podorlicko, ZO ČSOP Zlatá Studánka, studentů Gymnázia Česká Třebová i široké veřejnosti.

Práce v terénu probíhala v březnu a květnu, dočasné zábrany byly postaveny firmou Garden Servis 30. března a zbourány 22. dubna. Kromě samotné kontroly záchytných nádob byla v termínu před postavením prováděna kontrola lokality abychom správně určili termín pro stavbu zábran. Po zbourání zábran bylo kontrolováno, zda jsou v rybnících stabilní hladiny vody. V průběhu transferu byly také zaznamenávány některé meteorologické údaje.

Finanční náklady byly pokryty dotací v rámci programu péče o životní prostředí v Pardubickém kraji pro rok 2016 a příspěvky města Česká Třebová a obcí Přívrát a Řetová.

Aktuálně je radou Pardubického kraje schválen projektový záměr a měl by být připravován projekt na stavbu trvalých zábran v úseku V od Zacharovce na obec Řetová.

V transferech se bude pokračovat ještě na jaře 2017, následně bude záležet na situaci ohledně stavby trvalých zábran. Přestože je transfer jedna z akcí u veřejnosti

výrazně vnímaná, úspěchem bude až nás tam nebude zapotřebí a budou vybudovány trvalé zábrany pro obojživelníky.

Vít Bednář

Mapování orchidejí a sekání orchidejové louky

I letošní rok jsme pro MěÚ v České Třebové zpracovávali zprávu o mapování orchidejí Českotřebovska za posledních 10 – 20 let. Zaměřili jsme se na další cenné lokality, které se nestihly v r. 2015 zmonitorovat. Celkem jsme tak navštívili a překontrolovali 25 lokalit z okolí České Třebové, Kozlova, Semanína, Rybníka, Přívratu, Skuhrova a Opatova. Terénní výzkum orchidejových lokalit probíhal od května do srpna 2016, věnovali se mu Polákovi a Grundovi.

Na jaře provedly městské lesy prořezávku zarostlé jasaniny ve Skuhrově s hojným výskytem vstavače mužského (v r. 2016 – 620 ks). O lokalitu pod silnicí před začátkem obce s výskytem vstavače mužského (v r. 2016 – 96 ks) a vemeníku dvoulistého (v r. 2016 – 3 ks) se stará naše organizace. Tato lokalita s přilehlou loukou u jasaniny byla našimi členy pokosena v srpnu 2016.

Potěšující je alespoň ta okolnost, že některé ze sledovaných lokalit jsou již zařazeny mezi maloplošná chráněná území a mají zpracovaný management území. Jedná se o lokality na Střelnici v Semaníně s lučními biotopy s výskytem prstnatce

májového (v r. 2016 – 2700 ks), vemeníku dvoulistého, jsou zahrnuty do PR Psí kuchyně. 2 lokality čekají na vyhlášení maloplošného chráněného území:

- a) PP Semanínský sad – lokalita starého ovocného sadu v Semaníně s vemeníkem zelenavým (v r. 2016 – 150 ks), vemeníkem dvoulistým a bradáčkem vejčitým
- b) PR Za horama – lokalita rašelinné louky pod vlekem v Přívratě s prstnatcem májovým (v r. 2016 – 2300 ks), kruštíkem bahenním a bradáčkem vejčitým.

Jana Poláková

Uklid'me Svět

Samotná akce začala předvojem 14. 4. 2016. Kontaktoval mě p. Martin Bouška z Klubu Pathfinder, z.s. oddíl Delfíni Česká Třebová, že by nám rádi pomohli s úklidem, ale že se ho nemohou zúčastnit v sobotu 16. 4. a jestli by bylo možné se domluvit na dřívějším termínu. Po konzultaci s koordinátorkou projektu Kateřinou Landovou a předsedkyní ČSOP Podorlicko Hankou Grundovou jsme zvolili termín 14. 4., kam vyrazil klub Pathfinder.

Celkem se jejich úklidu zúčastnilo 19 dobrovolníků (z toho 14 dětí). Sesbírali 11 pytlů, 2 pneumatiky a několik ocelových trubek. Odpad byl sebrán v lokalitě Pivovarský rybník, koupaliště a záchytná nádrž na vodu.

Hlavní úklid Křivolíku započal v sobotu 16. 4. 2016 v 9 hodin. Účastnili se ho skautky a skauti z českotřebovského střediska Javor, zúčastnil se 3. chlapecký oddíl, 7. chlapecký oddíl a 4. dívčí oddíl v celkovém počtu zhruba 28 dětí + 3 maminky + 2 z Bacrie + 5 z ČSOP. Tedy zhruba 38 lidí.

Nasbírali jsme 16 pytlů velkých, 8 malých, 3 penumatiky, 1 televize, několik metrů kabelů. Na závěr si pro nás archeolog Tomáš Záruba připravil přednášku na téma Pravěký odpad a jeho výpovědní hodnota o soudobé společnosti, při které nás provedl osadou Bacrie.

Pavel Suchý

Ekocentrum Podorlicko

Základní organizace ČSOP Podorlicko provozuje osvětové ekocentrum Podorlicko v přízemí budovy v Podbranské ulici č. 959 v České Třebové. Budova patří Městu Česká Třebová. ZO ČSOP Podorlicko zajišťuje údržbu vnitřních prostor budovy ekocentra a údržbu zahrady. Organizace zakoupila v roce 2016 sekačku pro údržbu venkovních prostor.

Přestože ekocentrum nemá žádného zaměstnance a všechny aktivity jsou prováděny dobrovolnický – členy ZO ČSOP, probíhal v ekocentru Podorlicko provoz pro veřejnost a školy po celý rok. Pro návštěvníky je zde nabídka informačních materiálů o ochraně přírody a pro zájemce funguje ekologická knihovna. Je zde také mineralogická a paleontologická výstava a putovní výstava Dary lesa.

Prostřednictvím webové stránky a telefonu funguje také poradenská linka. Sklady jsou využívány pro materiály na venkovní programy (např. Škola na stezce, Den Země), na materiál a nářadí pro terénní práce ochránců přírody (údržba naučných stezek, transfer obojživelníků) a na pomůcky na akce pro veřejnost. V průběhu roku 2016 v ekocentru proběhlo pět výstav, tři venkovní výstavy, pět přednášek a sedm soutěží pro děti a mládež.

Klubovnu a vybavení ekocentra v roce 2016 využíval pro zápasy také oddíl šachistů TJ Lokomotiva. Výstavní prostory a vybavení využil spolek Lingvia group pro výtvarnou výstavu, cestopisnou besedu a promítání italských filmů.

Přednášky a dílny

Pro širší veřejnost v ekocentru proběhlo ve výstavním sále pět přednášek (Severní Indií bez průjmu, Žáby sem, žáby tam aneb záchranný transfer obojživelníků v Přívratu, Studánky nejen v okolí České Třebové, Gruzie, Jarní houby). V klubovnách proběhla tvořivá dílna Perníkový advent.

Výstavy

V průběhu roku 2016 jsme uspořádali v ekocentru 4 interní výstavy. Byly to Výstava kaktusů a sukulentů, a Výstava hub s mykologickou poradnou. Proběhly také 2 fotografické výstavy. Jednak to byla tradiční soutěžní výstava na téma „Probouzení přírody“ a pak autorská výstava krásných makrofotografií „Detaily přírody“ od Květoslava Kubišty.

Pro vzdělávání veřejnosti byl využit i prostor zahrady, kde byly pro kolemjdoucí instalovány v průběhu roku čtyři fotografické výstavy (Motýli, Ptáci, Obojživelníci, Bylinky).

Provoz ekocentra a realizace soutěží a výstav byly podpořeny z grantu „Program pro vzdělávání, výchovu a osvětu v oblasti životního prostředí v Pardubickém kraji pro rok 2016“ z příspěvku Města Česká Třebová a z reklamy generálního sponzora ČSOP firmy NET4Gas. Ceny do soutěží podpořili další převážně místní sponzoři.

Exkurze pro veřejnost

V červnu jsme připravili Ptačí neděli – vycházku s ornitologem Pavlem Světlíkem ze sdružení Arocha. Pozorovali jsme ptáky v Javorce.

V září připravil M. Mička mykologickou vycházku v okolí Aleje Maxe Švabinského.

Výuková činnost

Pro školy v ekocentru probíhaly výukové programy čtyř druhů (Sukulenty, Jarní houby, Obojživelníci, Detaily přírody). V ekocentru byly poskytovány také materiály o dalších terénních programech a soutěžích „Maluj a buď blíž přírodě“ a „Škola na stezce“.

Soutěže

V roce 2016 jsme zejména pro děti a mládež uspořádali v ekocentru šest soutěží tak, aby vedly k aktivní účasti na řešení problematiky a také k praktické činnosti. Byly to soutěže „Turnaj v pexesu a sudoku“, „Ptáci na krmítku“, „Detaily přírody“, „Ohrožené houby“, „Chráněná území Pardubického kraje“ a „Příroda a železnice“.

NĚKTERÉ AKCE V EKOCENTRU

Turnaj v pexesu a sudoku

Již několikátý turnaj v pexesu a sudoku proběhl 14. února v ekocentru. Bohužel návštěvnost nebyla taková, jakou jsme očekávali. Museli jsme zúžit počet skupin pexesa na dvě (děti a dospělí) a ta se hrála dvoukolově, aby si soutěžící zahráli. Celkem jsme měli 7 hráčů pexesa a tři řešitele sudoku.

Vít Bednář

Výstava hub

V pořadí již 14. Mykologické dny proběhly v ekocentru Podorlicko ve dnech 7. - 9. října 2016. Téměř do poslední chvíle to vypadalo, že se výstava hub poprvé neuskuteční z důvodu sucha a tedy i minimálního růstu hub. Nakonec se vše podařilo připravit díky plnému nasazení organizátorů a také za přispění členů Mykologického klubu z Chocně, kteří výstavu velmi podpořili a dodali houby i ze vzdálenějších míst. Celkem se sešlo kolem 180 druhů hub. Na výstavě bylo možné

shlédnout běžné, méně běžné i ty vzácné druhy hub. Nejobdivovanější byla kolekce hvězdovek, zvláště pak naprosto jedinečná hvězdovka klenbová (*Geastrum fornicatum* (Huds.) Hook.).

Výstavu čerstvých hub provázel jako vždy doprovodný program. V pátek proběhla, za hojné účasti, přednáška Michala Mikšíka „Jarní houby“. Autor několika odborných publikací a stejnojmenné knihy nás zavedl do světa hub, které rostou jen na jaře. Promítané krásné fotografie vhodně doplňovaly mluvené slovo. Po přednášce proběhla autogramiáda. Na závěr nechyběl ani vynikající houbový gulášek a neformální posezení se členy ČSOP.

Páteční dopoledne bylo věnováno návštěvám žáků škol, kteří se zúčastnili výukového programu. Samotnou výstavou je svým zasvěceným komentářem provázel mykolog Martin Mička. Získané vědomosti si žáci potom mohli ověřit v testu a při skupinové soutěži o vlastnostech hub a jejich možné ochraně. Na závěr se od Jiřího Grunda dozvěděli užitečné informace o bezpečném sběru, uchovávání a zpracování jedlých hub.

V sobotu a v neděli dále probíhala hojně navštívená výstava s mykologickou poradnou. Mnozí projevovali slova chvály za velice povedenou a pohlednou výstavu v čase, kdy houby vůbec nerostly.

Martin Mička

Perníkový advent

První prosincovou neděli to, již tradičně, vonělo v ekocentru perníkem při akci „Perníkový Advent“. Prostory se postupně plnily zájemci o zdobení perníkových chaloupek. Na oblíbenou akci přicházeli rodiče s dětmi a odpoledne také skautky ze 4. dívčího oddílu ze střediska Javor Česká Třebová. Celkem přišlo 52 návštěvníků. Zdobení cukrovou polevou probíhalo pod vedením lektorky Aleny Šplíchalové. Na pečení dílů chaloupek a přípravě polevy se podílelo 5 členek organizace.

NAUČNÉ STEZKY

ZO ČSOP Podorlicko je provozovatelem smyslově naučné stezky „Údolím Skuhrovského potoka“ u obce Rybník a naučné „Stezky ČSOP“ u Semanína.

Staráme se ve spolupráci s obcí Rybník a Semanín o údržbu obou stezek. Byla aktualizována přetiskem cedule č.3A a č. 15 na smyslově naučné stezce a z prostředků dotace NET4GAS jsme zajistily výrobu dvou herních prvků na semanínské stezce.

Na semanínské Stezce ČSOP proběhla tradiční výtvarná soutěž Maluj a buď Blíž přírodě. Na smyslově naučné stezce jsme uspořádali pro veřejnost opět akce Hledání jara na stezce a Rodina na stezce. Jde o již tradiční akce pro týmy, které procházejí s pracovním listem trasy s jednotlivými stanovišti. Každoročně připravujeme nová i tradiční stanoviště a návštěvníci se hojně vracejí. Akce podporuje

Město Česká Třebová.

Nejsložitější a nejnákladnější akcí letos bylo vytvoření a vztyčení nového totemu na smyslově naučné stezce. ZO ČSOP zaštiťovala organizačně celou akci. Hlavním patronem akce za ZO ČSOP byl Libor Zajíček. V zimě byl vybrán a skácen vhodný strom, převezen na stanoviště na stezce. Práce na výrobě totemu se ujal řezbář Jaroslav Nastoupil a celé léto strávil tvorbou nového totemu. Prostředky na materiál, dopravu a technické prostředky potřebné k postavení nového totemu poskytla Obec Rybník a Pardubický kraj. Totem byl dokončen a bylo vybetonováno lože a došlo ke vztyčení totemu. Totem byl veřejnosti představen 16. 10. 2017 na Slavnosti nového totemu, pro kterou ZO ČSOP zajistila zvadla, občerstvení a úpravu ohniště. Byla to krásná, veřejností hojně navštívená akce, které se zúčastnily trampské kapely, vzplál slavnostní oheň, byly vztyčeny vlajky trampských osad a zpívalo celé údolí.

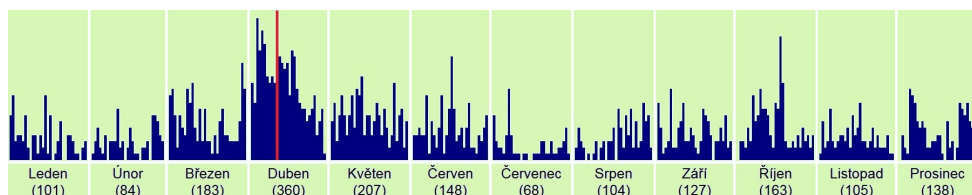
WEB WWW.CSOP-PODORLICKO.ORG

Naše webové stránky se těší celkem pravidelné návštěvnosti. Minulý rok bylo zaznamenáno 1788 návštěv a lze sledovat největší zájem o naše webové stránky v dubnu, především v době transferu obojživelníků. Průměrně stránky navštíví 4,8 člověka za den, v dubnu to bylo 12 lidí za den (360 za celý měsíc). Naopak nejmenší návštěvnost jsme zaznamenali v červenci. Maximum návštěv za den 23 a to 11. dubna. Přes občasné technické potíže se daří web udržovat aktuální a funkční. Stále však chybí vlastní fotogalerie.

Chod a obsah webu má na starosti Vít Bednář. Obsahově a vzhledově se web příliš nemění, doplňují se především nové aktuální akce a díky automatickému systému nově nezůstávají již proběhlé akce na úvodní stránce.

Do budoucna se připravují větší technické úpravy, které umožní vytvoření galerie přímo na našem webu a také odstraní potíže s občasnou nedostupností některých dat a tak nefunkčností webu.

Následující graf zobrazuje návštěvnost v jednotlivých dnech v roce 2016. Červený sloupec ukazuje největší návštěvnost za den – 23 návštěv 11. dubna.

Vít Bednář

KONTAKTY PRO ROK 2017

Kontaktní adresa:	ZO ČSOP Podorlicko Podbranská 959 560 02 Česká Třebová
Sídlo ekocentra Podorlicko:	Podbranská 959 560 02 Česká Třebová
Adresa předsedkyně:	PeaDr. Hana Grundová Jiráskova 896 560 02 Česká Třebová
Webové stránky:	www.csop-podorlicko.org
Facebook:	www.facebook.com/podorlicko

Telefonní a e-mailové kontakty:

předsedkyně	H. Grundová	725 734 871 freoni@atlas.cz
místopředseda	V. Bednář	776 859 318 vitekbed@gmail.com
hospodářka	M. Zajíčková	724 236 246 marie.zajickova@seznam.cz
správce ekocentra	J. Grund	725 734 870 grundj@seznam.cz
členka výboru	J. Poláková	732 751 423 polakova1658@gmail.cz
členka výboru	J. Zelená	775 202 729 jolana208@seznam.cz
členka výboru	A. Šplíchalová	734 236 028 splichalova.alena@seznam.cz
revizor	P. Sedláček	604 162 366 kyrda@centrum.cz

HOSPODAŘENÍ V ROCE 2016

Konečný zůstatek pokladny k 31.12.2016	3 343,00 Kč
Konečný zůstatek BÚ k 31.12.2016 u ČS Česká Třebová	156 191,47 Kč

Celkem příjmy	270 392,25 Kč
Celkem výdaje	-249 254,09 Kč
Rozdíl	21 138,16 Kč

Rozpis příjmů:

Granty a dotace od Pardubického kraje	70 000,00 Kč
Dotace Města Česká Třebová	116 719,00 Kč
Příspěvek od obcí Přívrat a Řetová na transfer obojživelníků	14 000,00 Kč
Příspěvek od obcí Rybník a Semanín na stezky	18 000,00 Kč
Sponzoři (NET4Gas)	5 000,00 Kč
Členské příspěvky	4 600,00 Kč
Ostatní	42 073,25 Kč
Celkem	270 392,25 Kč

Rozpis výdajů:

Naučné stezky	52 035,00 Kč
Výstavy a soutěže	22 712,00 Kč
Provoz ekocentra	95 579,00 Kč
Činnost	11 598,00 Kč
Transfer obojživelníků	39 052,00 Kč
Perníkový advent	4 108,00 Kč
Členské příspěvky	4 600,00 Kč
Ostatní	19 570,09 Kč
Celkem	249 254,09 Kč

PODĚKOVÁNÍ

Poděkování patří zejména všem členům ZO ČSOP Podorlicko, kteří věnovali svůj čas a energii nezištně pro pomoc přírodě a osvětu veřejnosti.

Další poděkování patří těm, kteří naši činnost podpořili radou, propagací i finančně a spolupracovali s námi:

- Agentura ochrany přírody a krajiny
- Českotřebovský zpravodaj
- Český rozhlas Pardubice
- Eko Bi, s.r.o. Česká Třebová
- Klub českých turistů Česká Třebová
- Knihkupectví Paseka
- Lesy České republiky, s.p.
- Obec Přívrat
- Obec Rybník
- Obec Řetová
- Obec Semanín
- OIK TV Česká Třebová
- Město Česká Třebová
- Mykologický klub Chocẽň
- NET4GAS, s.r.o.
- Pro Semanín, z.s.
- Pardubický kraj
- Rydo s.r.o
- Smyčkovi – Zahradní architektura
- Vinotéka U Karla IV.
- ZO ČSOP Zlatá Studánka